

3-1-1993

เภสัชระบาดวิทยา (Pharmacoepidemiology)

Sumana Chompootaweeep

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjournal>

Part of the [Medicine and Health Sciences Commons](#)

Recommended Citation

Chompootaweeep, Sumana (1993) "เภสัชระบาดวิทยา (Pharmacoepidemiology)," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 37: Iss. 3, Article 1.

DOI: 10.58837/CHULA.CMJ.37.3.1

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjournal/vol37/iss3/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เภสัชระบาดวิทยา (Pharmacoepidemiology)

สุมนา ชมพุกทวีป*

การศึกษาวิจัยยาในอดีต จะเกี่ยวข้องกับนักชีววิทยา นักเคมี เภสัชกร และแพทย์ ส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนายา (drug development) ซึ่งพบว่าในการศึกษาวิจัยดังกล่าวนี้ ไม่สามารถป้องกันประชาชนทั่วไปจากอาการไม่พึงประสงค์ของยาที่จะเกิดขึ้นภายหลังได้ ซึ่งปัจจุบันหลักทั่วไปในการขึ้นทะเบียนยาโดยเฉพาะที่ประเทศอังกฤษ จะเน้นผลของการศึกษาของยาหลังวางตลาด (Post marketing surveillance clinical trials) มากกว่าผลการศึกษาของยาในระยะก่อนวางตลาด (Pre-marketing clinical trial) ซึ่งการศึกษาที่จะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาทางคลินิกได้มั่นคงมากขึ้น ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ยามีหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้อย่างมีเหตุผล (optimal use) และให้มีผลข้างเคียงน้อยที่สุด จึงทำให้เกิดศาสตร์ที่เรียกว่า Pharmacoepidemiology เกิดขึ้น

Pharmacoepidemiology นั้น เป็นการนำความรู้ และหลักการทางระบาดวิทยา (epidemiology) นำมาประยุกต์ในการศึกษาวิจัยยานั้น ๆ ในกลุ่มประชากร เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่จะสามารถอธิบาย, ความคุมและพยากรณ์ การใช้นั้น ๆ ในแง่การรักษา ในช่วงเวลา-สถานที่ และกลุ่มประชากรนั้นได้ ผลการศึกษาทาง pharmacoepidemiology นั้น จะช่วยการสั่งจ่ายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการรักษาเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็จะช่วยลดอัตราเสี่ยงของผลข้างเคียงของการใช้ยาให้น้อยที่สุด และจะทำให้เข้าใจสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยได้ดียิ่งขึ้น

Post marketing surveillance นั้น เป็นการศึกษาที่เน้นหลังจากที่ยาเข้าสู่ตลาดแล้ว ส่วนใหญ่เป็น case series และ case report เท่านั้น ซึ่งความหมายจะแคบกว่า pharmacoepidemiology ซึ่ง pharmacoepidemiology นั้น จะนำวิธีการทางระบาดวิทยามาศึกษาผลของยาหลังจากวางตลาดในด้านต่าง ๆ ได้กว้างขวางกว่า เช่น ผลระยะยาวของยา, ผลที่มีอุบัติการณ์เกิดต่ำ, ผลของยาในกลุ่มผู้ป่วยที่ต่างกัน, ผลของยาในกลุ่มบุคลากรที่ใช้ยาต่างกัน, ประสิทธิภาพของยาที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยอื่น ๆ เป็นต้น

ปัจจุบันการศึกษาทาง pharmacoepidemiology มีมากมายที่ใช้หลักการทางระบาดวิทยา ตัวอย่างเช่น

- Controlled clinical trials
- Observational epidemiological studies
 - cohort studies
 - case-control studies
 - cross-sectional studies
- Automated databases
 - record linkage (pharmacy + medical records)
 - benefit/risk profiles of drug

ในอนาคตมีการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในการศึกษาทางด้าน computer technology โดยเฉพาะทางด้าน computer processing power และ system design ให้เข้ากับความต้องการของ pharmacoepidemiologist นอกจากนั้นพบว่าแนวโน้มที่จะมีการศึกษาทางระบาดวิทยาของยา ในทางด้าน health-care industry เพิ่มขึ้นด้วย

จะเห็นว่าขณะนี้ pharmacoepidemiology อยู่ใน
ระยะเริ่มต้นบุกเบิก ซึ่งคาดว่าจากการศึกษาวิจัยที่กำลัง
ดำเนินอยู่จะเป็นสิ่งสนับสนุนให้ศาสตร์นี้เติบโตเป็นวัย ma-
turity อีกไม่นานข้างหน้า

อ้างอิง

Hartzema A G, Porta M S, and Tilson H H. Intro-
duction to Pharmacoepidemiology. Drug
Intell Clin Pharm. 1987 Sep; 21(9):739-747